

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Leadership of the School Administrator to Encourage the Students
Quality for Reading and Writing in the Basic Education Institution

วนาลี รกไพร*

Wanalee Rokprai

อนุชา กอนพวง**

Anucha Kronpuang

ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ***

Taweesak Sawangmak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการและครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูภาษาไทย ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู รองลงมา คือ ด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ตามลำดับ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการและครูภาษาไทย พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ / การอ่านและการเขียน

*นักศึกษาลัทธิการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

**อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

***อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the leadership of the school administrator and the relationship of the school administrator to encourage the students quality for reading and writing in the basic education institution according to the school administrator, academic teachers and Thai teachers in Phichit Primary Education Service Area Office 1. The samples were 324 persons consisting principals, academic teachers and Thai teachers from small, medium, and large school of size. The instrument used for collecting data was 5 levels of rating scale questionnaire. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, and pearson pordrduct moment correlation coefficient. The finding were as follows. 1) Leadership of the administrator to encourage the students quality for reading and writing in the basic education institution in Phichit Primary Education Service Area Office 1 was performed at a high level as a whole and while considering separately, all of the leadership of the administrator to encourage the students quality for reading and writing in the basic education institution were performed at high level. The highest average was the development and motivating teachers, the second was teaching program management, assign the school's mission and enhancing the good atmosphere in school. 2) Leadership of the school administrator to encourage the students quality for reading and writing in the basic education institution according to the school administrator. academic teachers were positive relationships significance at the .05 level.

Keywords : Leadership / Reading and Writing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรู้หนังสือ หรือการอ่านออกเขียนได้ โดยความหมายทั่วไป หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะอ่านและเขียนหนังสือได้ การอ่านในที่นี้ เป็นกระบวนการทางปัญญาในการรับรู้เรื่องเสียงและอักษร คือ รู้ว่าอักษรแต่ละตัวแทนเสียงใด และจะประกอบอักษรต่างๆ อย่างไร ให้สื่อแทนเสียงต่างๆ ได้ นอกจากนี้ การอ่านยังรวมถึงการรับทราบความหมายของคำอีกด้วย ส่วนการเขียนนั้น โดยทั่วไปหมายถึง ความสามารถในการสะกดคำ และเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคหรือข้อความเพื่อสื่อสารได้ จากที่กล่าวมานี้ การสอนให้รู้หนังสือ ก็คือ การสอนทักษะการสื่อสารในด้านของการรับสาร (อ่าน) และด้านการส่งสาร (เขียน) นั่นเอง โดยเฉพาะในด้านการอ่านนั้น เป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลพัฒนาตนเอง อันเนื่องมาจากผลของการอ่านที่จะทำให้เกิด โลกทัศน์และชีวทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้งยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มุมมองที่ว่า การรู้หนังสือ คือ การอ่านออกเขียนได้นั้น ดูเหมือนกับการเป็นการพิจารณาการรู้หนังสือในมิติของผลผลิตในระบบการศึกษาและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับช่วงชีวิตในวัยเรียนเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การรู้หนังสือเป็นศักยภาพของมนุษย์ในแทบจะทุกมิติ (Tongart, C., 2013, quoted in Panthong, L., 2014, p.1)

จากข้อมูลสำรวจการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ตามนโยบายในปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ของกระทรวงศึกษาธิการ ว่า หลังจากกระทรวง ศึกษาธิการได้พัฒนาระบบการจัดการสอนของโรงเรียนในสังกัด จำนวน 2,020 โรงเรียน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งการสำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครั้งที่ 1 เดือนมิถุนายน พบว่า

มีนักเรียนอ่านไม่ออกร้อยละ 11.5 และเขียนไม่ได้ร้อยละ 8.7 สำหรับครั้งที่ 2 เดือนกรกฎาคม พบว่า มีนักเรียนอ่านไม่ออกลดลงเหลือร้อยละ 5.6 และเขียนไม่ได้ร้อยละ 5.0 แสดงให้เห็นว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาให้แก่โรงเรียน และการจัดสอนเสริมให้แก่เด็กนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลนั้นประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง ส่วนการสำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ก็พบว่า จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ รวมถึงอ่านและเขียนไม่คล่องก็ลดลงทุกระดับชั้นเช่นกัน โดยประเมินครั้งที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อ่านไม่ออกร้อยละ 8.7 เขียนไม่ได้ร้อยละ 11.2 ประเมินครั้งที่ 2 เหลืออ่านไม่ออกร้อยละ 5.0 เขียนไม่ได้ร้อยละ 7.0 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านไม่ออกร้อยละ 5.0 เขียนไม่ได้ร้อยละ 7.6 ประเมินครั้งที่ 2 เหลืออ่านไม่ออกร้อยละ 2.8 เขียนไม่ได้ร้อยละ 5.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อ่านไม่คล่องร้อยละ 4.4 เขียนไม่คล่องร้อยละ 11.3 ประเมินครั้งที่ 2 เหลืออ่านไม่คล่องร้อยละ 2.5 เขียนไม่คล่อง ร้อยละ 8.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อ่านไม่คล่องร้อยละ 3.5 เขียนไม่คล่องร้อยละ 9.7 ประเมินครั้งที่ 2 เหลืออ่านไม่คล่องร้อยละ 1.9 เขียนไม่คล่องร้อยละ 6.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านไม่คล่องร้อยละ 2.6 เขียนไม่คล่องร้อยละ 7.0 ประเมินครั้งที่ 2 เหลืออ่านไม่คล่องร้อยละ 1.4 เขียนไม่คล่องร้อยละ 4.7 (Office of the Basic Education Commission, 2015) จากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่า ยังมีนักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ กระจายอยู่ตามเขตพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างเร่งด่วน และเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารทุกโรงเรียนที่ต้องสร้างความตระหนัก ต้องเป็นนโยบายสำคัญให้ครู และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการให้นักเรียนอ่านเขียนได้ตามมาตรฐานของหลักสูตร ปรับระบบบริหารจัดการให้ครูทุกคนไม่เฉพาะครูวิชาภาษาไทยครูสาระอื่นต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาการอ่านเขียนของนักเรียนประสานผู้ปกครองให้รับทราบปัญหา และมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรหลานให้อ่านเขียนได้ กำกับติดตาม นิเทศ ช่วยเหลือในการแก้ปัญหาอ่านเขียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะการอ่านเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป รวมถึงการเรียนรู้ด้านภาษา ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะนำไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่น

Pichit primary educational service area office 1, (2015, pp.44-45) ผลการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2558 พบว่า ครั้งที่ 1 มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก คิดเป็นร้อยละ 3.47 เขียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 5.50 ครั้งที่ 2 มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก คิดเป็นร้อยละ 2.02 เขียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 3.57 ครั้งที่ 3 มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก คิดเป็นร้อยละ 1.27 เขียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 2.50 ครั้งที่ 4 มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก คิดเป็นร้อยละ 1.03 เขียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 1.59 ครั้งที่ 5 มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก คิดเป็นร้อยละ 0.67 เขียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 1.15

จากข้อมูลดังกล่าวว่านักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีค่าคะแนนร้อยละลดลง แต่ยังมีนักเรียนที่อ่านไม่ออก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 38 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน รวมนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่คล่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 81 คน และนักเรียนเขียนไม่ได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 35 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 37 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน นักเรียนอ่านไม่คล่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 22 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 รวมนักเรียนเขียนไม่ได้ เขียนไม่คล่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 140 คน

การแก้ไขปัญหาของรัฐบาล เป็นนโยบาย และกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และได้กำหนดให้ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เป็นทศวรรษแห่งการ

อ่านของประเทศ (Secretariat of the Cabinet, 2009) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายด้านการอ่านมาประกาศเป็นจุดเน้นและแนวทางการพัฒนาการอ่าน โดยนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความสามารถอ่านออก เขียนได้ และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความสามารถอ่านคล่อง เขียนคล่อง (Office of the Basic Education Commission, 2015)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติให้นักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง ระดับสถานศึกษาสรุปสาระสำคัญ คือ 1) ประสานนโยบายให้ครู/ผู้ปกครอง รับทราบและมีส่วนร่วม ดำเนินการ 2) ประเมินการอ่านการเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลนักเรียนทุกระดับชั้นที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป็นรายบุคคล จัดทำแผนซ่อมเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหา 3) ปรับระบบบริหารจัดการในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนทุกกลุ่มสาระให้ร่วมรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 4) ประชุมผู้ปกครองเพื่อรับทราบปัญหาและมีส่วนร่วมแก้ไข 5) พัฒนาครู/จัดหาวัสดุเครื่องมือและวิธีสอน ช่วยเหลือครู แรงแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ซ่อมเสริมนักเรียนให้แล้วเสร็จก่อนสอบ NT และ O-NET และช่วงปิดภาคเรียน 6) ภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากเปิดภาคเรียนคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลก่อนสู่ห้องเรียนปกติ 7) รายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาทุกระยะ

ดังนั้น จึงจำเป็นเร่งด่วน และเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารทุกโรงเรียนที่ต้องสร้างความตระหนัก ต้องกำหนดเป็นนโยบายสำคัญให้ครู และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ตามมาตรฐานของหลักสูตร ปรับระบบบริหารจัดการให้ครูทุกคนไม่เฉพาะครูวิชาภาษาไทยครูสาระการเรียนรู้อื่นต้องมีส่วนร่วม รับผิดชอบการแก้ปัญหาอ่านออกเขียนของนักเรียน ประสานผู้ปกครองให้รับทราบปัญหา และมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรหลานให้อ่านเขียนได้ กำกับติดตาม นิเทศ ช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาอ่านเขียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะการอ่านออกเขียนได้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเรียนรู้ ด้านภาษา (Literacy) ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะนำไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่น

เนื่องจากปัญหาการอ่านออกเขียนได้เป็นปัญหาที่สะสมมานาน จนเป็นนโยบายส่วนกลางที่ต้องการจะแก้ปัญหาให้หมดไป แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จการแก้ปัญหาทางต้องมีการช่วยเหลือและดำเนินการในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ส่วนกลาง จนถึงสถานศึกษา อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการสำคัญ คือ สถานศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียน และครูจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหานี้ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการนำครูทุกคนมองเห็นเป้าหมาย และความสำคัญของการพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียน สร้างความเข้าใจการนำนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ อีกทั้งเป็นผู้นำครูค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เนื่องจากปัญหา การอ่านออกเขียนได้เป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน ประกอบกับเป็นนโยบายสำคัญของชาติด้านการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแสดงภาวะผู้นำในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่ออกชัดเจนที่ต้องนำพาครูทั้งองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน

จากการศึกษาภาวะผู้นำเป็นปัจจัยในการรวมกลุ่มคนและจูงใจคนให้มุ่งไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและความก้าวหน้า จูงใจบุคคลอื่นให้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นผู้นำควรใช้ศิลปะ ความรู้ ความสามารถ อำนาจหรืออิทธิพล เพื่อกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายขององค์กร (Prommak, S., 2011, p.31) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสำคัญเพราะโรงเรียนจะดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดสัมฤทธิ์ผลประโยชน์ร่วมกัน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อผลผลิต คือ นักเรียนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด (Sepsamut, W., 2008, p.5) จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อโรงเรียนที่ประสบปัญหาการอ่านออก เขียนได้ และเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนต่อโรงเรียนหรือบุคคลที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการและครูภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ และบทบาทผู้บริหารด้านการอ่านการเขียน ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน
- 2) ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน
- 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน
- 4) ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศพิจิตรเขต 1 จำนวน 147 สถานศึกษา (ข้อมูล 29 ธันวาคม 2559)
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศพิจิตรเขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 108 โรงเรียน โดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, n.d., quoted in Srisa-ard, B., 2010, p. 43) โดยในแต่ละโรงเรียน มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูภาษาไทย รวม 324 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน
- 2) ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน
- 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน
- 4) ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 บบสอบถามความคิดเห็นการศึกษากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ในสถานศึกษาพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อคำถาม 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และด้านการพัฒนาและการจูงใจครู จำนวนทั้งสิ้น 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) คือ 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ซึ่งกำหนดความหมายดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน
- 2) กำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
- 3) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาพื้นฐาน
- 4) แบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
- 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน
- 6) นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าตรงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตรค่า IOC (Index of item Objective Congruence) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

+1	เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
0	เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
-1	เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

เลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาเป็น ข้อคำถามได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

7) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารที่เป็นต้นแบบการส่งเสริมคุณภาพด้านการอ่านการเขียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยมีการส่งเสริมการอ่านการเขียนของนักเรียน ด้านการอ่านออกเขียนได้ และการอ่านคล่องเขียนคล่อง จำนวน 5 ท่าน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

8) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

9) นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ Try Out กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

10) นำเครื่องมือที่ได้ออกไปทดลองใช้ มาประมวลผลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และจัดเตรียมเครื่องมือที่สมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในลำดับขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 324 ฉบับ แนบหนังสือส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ต่างๆ โดยส่งแบบสอบถามให้ทางไปรษณีย์และลงพื้นที่เก็บด้วยตนเอง ได้รับคืน 324 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทางไปรษณีย์โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2560

4) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูล จากนั้น ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพด้านการอ่าน การเขียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยการนำข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ มาเปรียบเทียบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3) ข้อมูลความสัมพันธ์ที่เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการและ ครูภาษาไทย วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการและครูภาษาไทย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริม คุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียน	n=324		ระดับ
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.29	0.41	มาก
2	ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน	4.35	0.44	มาก
3	ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.28	0.45	มาก
4	ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู	4.40	0.46	มาก
เฉลี่ยรวม		4.33	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.35$) และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.29$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.28$)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ				รวม
	1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	2. ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน	3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4. ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู	
1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	.26*	.30*	.28*	.30*	.31*
2. ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน	.22	.31*	.25	.38*	.29*
3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	.35*	.38*	.38*	.31*	.40*
4. ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู	.24	.27*	.25	.30*	.29*
รวม	.29*	.34*	.31*	.32*	.34*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .34$) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม กับครูวิชาการที่จำแนกภาวะผู้นำเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ เชิงบวกอยู่ในช่วง ($r = .29 - .34$) โดยด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ สูงที่สุด ($r = .34$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในช่วง ($r = .22 - .38$) โดยด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = .38$)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียน ตามความคิดเห็นของครูภาษาไทย				รวม
	1. ด้าน การ กำหนด ภารกิจ ของ โรงเรียน	2. ด้าน การ จัดการ โปรแกรม โพรแกร มการ เรียนการ สอน	3. ด้านการ เสริมสร้าง บรรยากาศ ทาง วิชาการ ขอโรงเรียน	4. ด้าน การ พัฒนา และการ จูงใจครู	
1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	.36*	.33*	.40*	.41*	.41*
2. ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน	.20	.20	.34*	.31*	.27*
3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน	.23	.20	.29*	.30*	.27*
4. ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู	.19	.19	.25*	.39*	.26*
รวม	.28*	.26*	.36*	.40*	.34*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูภาษาไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .34$) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม กับครูภาษาไทยที่จำแนกภาวะผู้นำเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในช่วง ($r = .26 - .40$) โดยด้านการพัฒนาและการจูงใจครู มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = .40$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูภาษาไทย ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในช่วง ($r = .19 - .41$) โดยด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = .41$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการพัฒนา

และการจูงใจครู รองลงมา คือ ด้านการจัดการด้านการเรียน การสอนและด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความมุ่งมั่น พยายาม พัฒนาทักษะการอ่านการเขียน และให้โอกาสครูในการพัฒนาความรู้และทักษะการพัฒนา และการจูงใจครูในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน การเรียนการสอน สนับสนุนทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Hallinger & Murphy (1985, quoted in Phuthaisong, A., 2013, pp.28-36) ที่ว่า ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู ผู้บริหารให้โอกาสแก่ครูในการพัฒนาความรู้และทักษะ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูค้นคว้าวิธี รูปแบบ นวัตกรรม สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดตั้งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีการใช้ความสามารถและทักษะการพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนอย่างเต็มที่ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความมุ่งมั่น พยายาม พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน และสอดคล้องกับ (Panthong, L., 2014) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาคراءةออกเขียนได้ของนักเรียน ในอำเภอวัดโบสถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ด้านการใช้แรงกระตุ้น ได้แก่ การจูงใจ การให้ขวัญกำลังใจ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม มีบทบาทในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหาคراءةออกเขียนได้ของนักเรียน

1.2 ด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการสร้างความเข้าใจกับครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการอ่านการเขียน มีการส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาด้านการอ่านการเขียนทุกระดับชั้น กำหนดผู้รับผิดชอบแผนโครงการและกิจกรรมการพัฒนาการอ่านการเขียน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินการกิจกรรมที่จะต้องมีการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Hallinger & Murphy (1985, quoted in Phuthaisong, A., 2013, pp.28-36) ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ สร้างความเข้าใจกับครูและผู้เกี่ยวข้องในด้านการอ่านการเขียน ส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรม ผู้บริหารร่วมกับครูกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ และตารางการนิเทศการติดตาม สนับสนุนช่วยเหลือครูให้ผลย้อนกลับเชิงบวกกับครู ส่งเสริมและกำกับติดตามการทดสอบการอ่านการเขียน ใช้ผลการทดสอบและประเมินพัฒนาการอ่านการเขียนเพื่อปรับปรุงวิธีการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง และแจ้งผลการทดสอบและพัฒนาการอ่าน การเขียนของนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และสอดคล้องกับผลวิจัยของ (Yaemon, S., 2015) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1 พบว่า ปัจจัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (X5) และด้านการบริหารจัดการการอ่าน การเขียน (X7) มีความสอดคล้องกันในส่วนของตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมทำนายคุณภาพผู้เรียน ด้านการอ่านคุณภาพผู้เรียนด้านการเขียน และคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียน 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากชุมชน/ผู้ปกครอง (X6) ด้านผู้บริหาร (ภาวะผู้นำ) (X1) ด้านทรัพยากร (X2) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (X5) และสอดคล้องกับผลวิจัยของ (Wongkumjun, S., et al., 2014) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาไทย ของเด็กชาวเขาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กชาวเขาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วม และ

ด้านอาคารสถานที่ และปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการ การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กชาวเขา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก 2.1) ด้านบุคลากร ได้แก่ เทศบาลควรให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมการอบรมสัมมนาต่างๆ 2.2) ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ควรดูแลสถานที่ที่จะทำให้เกิดอันตรายเมื่อเด็กวิ่งเล่น 2.3) ด้านวิชาการ ได้แก่ ควรมีการคัดเลือกอุปกรณ์ สื่อ และหนังสือประกอบการเรียนอย่างเหมาะสม และ 2.4) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1.3 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นภารกิจพื้นฐานที่สำคัญเพราะการอ่านการเขียนเป็นพื้นฐานของการเรียนทุกๆ วิชา ดังนั้น การกำหนดภารกิจของโรงเรียนจะต้องมีและดำเนินการให้เป็นรูปธรรมมีการแจ้งให้นักเรียนทราบว่ามีการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านการอ่านการเขียนโดยให้นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรม และจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการอ่านการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Hallinger & Murphy (1985, quoted in Phuthaisong, A., 2013, pp.28-36) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหาร สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาทุกคน เพื่อร่วมกันวางแนวทาง แนวปฏิบัติในการส่งเสริม การอ่าน การเขียน จัดทำแผนงาน จัดตั้งคณะทำงาน กำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน ผลิตรายการมาตรฐานและแนวปฏิบัติการ กำหนดโครงการกิจกรรมไว้ในตารางเรียนและกิจกรรมนอกเวลาเรียน ประกาศนโยบาย เป้าหมาย มาตรฐาน และแนวทางการพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางและวิธีการ และจัดระบบการสื่อสารการดำเนินการ มีการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินการและผลการพัฒนาผู้เรียนทุกเดือน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ (Panthong, L., 2014) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนในอำเภอวัดโบสถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 พบว่า ด้านการวางแผน ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย กำหนดโครงสร้างกลไกการทำงาน มีบทบาทในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

1.4 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการการอ่านการเขียน การมอบนโยบายมาตรการให้ครูทุกคนรับผิดชอบการสอนซ่อมเสริมการอ่าน การเขียนให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลก่อนสู่ห้องเรียน จัดระบบการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนโดยจัดทำแผนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Hallinger & Murphy (1985, quoted in Phuthaisong, L., 2013, pp.28-36)ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหาร สถานศึกษาจัดระบบการสอนซ่อมเสริม กำหนดและมอบหมายให้ครูทุกคนรับผิดชอบ ดำเนินการส่งเสริม นักเรียนและกำกับติดตามการสอนซ่อมเสริม จัดระเบียบทีมการสอนซ่อมเสริมให้ช่วยดูแลนักเรียนในกรณีที่ครู ผู้รับผิดชอบไม่อยู่ สร้างบรรยากาศเชิงบวกให้เกียรติ ยอมรับไว้วางใจกับครู การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างสม่ำเสมอ คัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลก่อนสู่ห้องเรียนปกติ

2. ผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ

และครูภาษาไทย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นของครูวิชาการและครูภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับนโยบายการแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติและเป็น นโยบายของรัฐบาลตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา ได้กำหนดนโยบายและมาตรการมายังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินค่อนข้างเข้มงวด เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการ ขับเคลื่อนโรงเรียน โดยมีนโยบายระดับสถานศึกษาที่ผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้มีมาตรการ การจัดการแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ให้เป็นรูปธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน กระตุ้นให้ ครูสอนเสริมดูแลนักเรียนเป็นกรณีพิเศษ ครูใช้วิธีการแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายกลุ่ม รายบุคคลในการแก้ปัญหา การอ่านออกเขียนได้ จนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น จากที่กล่าวมานั้นตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารกับครูวิชาการ และผู้บริหารกับครูผู้สอนภาษาไทยเกิดความสัมพันธ์ทางบวก เนื่องจากผู้บริหารกับครู วิชาการ และผู้บริหารกับครูผู้สอนภาษาไทยมีการดำเนินงานกันอย่างเป็นระบบตามนโยบายจาก กระทรวงศึกษาธิการมายังเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินงานในสถานศึกษาของตนเองจนนักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (K.Srisuwan, A. 2013) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าสองยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าสองยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 ตามทัศนะของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ละเมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าสองยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่ แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Sensom, S., 2012) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเทียบตาม ประสบการณ์ในการทำงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ควรจัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินการและผล การพัฒนาผู้เรียนทุกเดือนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
2. ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารร่วมกับครูกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการและตารางการนิเทศการดำเนินการพัฒนาการอ่านการเขียน และให้ผลย้อนกลับเชิงบวกกับครูเพื่อการ ปรับปรุงพัฒนาการอ่านการเขียน
3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ควรจัดระบบการสอนซ่อมเสริมให้ นักเรียนโดยจัดทำแผนสอนซ่อมเสริมการอ่านการเขียนเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหา
4. ด้านการพัฒนาและการจูงใจครู ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดตั้งกลุ่มแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เทคนิควิธีการ พัฒนาการอ่านการเขียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านการเขียน
2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่นๆที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าในการพัฒนานักเรียนและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพื่อสร้างองค์ความรู้กับการเรียนการสอนของประเทศไทย

References

- Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). **Assessing the instructional management behavior of principal.** n.p.
- K.Srisuwan, A. (2013). **The Instructional Leadership of School Administrators under Thasongyang district Tak primary educational service area office 2.** Independent study M.Ed., Naresuan University.
- Office of the Basic Education Commission. (2015). **Following the intensive implementation Reading Skill, Writing Skill and Communication Skill Report,school year 2015 Grade 1-6.** [Online]. Available : www.obec.go.th. [2016, July, 22].
- Panthong, L. (2014). **The school administrators'role effects students' legible solution in Watbot district under Phitsanulok primary educational service area office 3.** Independent study M.Ed., Naresuan University.
- Pichit primary educational service area office 1. (2015). **Following the intensive implementation Reading Skill, Writing Skill and Communication Skill Report, school year 2015 E-mes system (1-5 time).** Pichit : Pichit primary educational service area office 1.
- _____. (2016). **Following the intensive implementation Reading Skill, Writing Skill and Communication Skill Report,school year 2016 E-mes system (1-5 time).** Pichit : Pichit primary educational service area office 1.
- Phuthaisong, A. (2013). **Academic leadership of school Administrator sunder the Rayong primary educational service area office 1.** Thesis M.Ed., Burapha University.
- Prommak, S. (2011). **Tranformational leadership and Support's paeticpation of people for Develop to travel in Khochaison Subdistrict Administrative Organization, Pattalung Province.** *Academic Services Journal*, 22(3), 30-43.
- Secretariat of the Cabinet. (2009). **Reading promotion to become The National Agende for Create a society of Lifelong Learning.** [Online]. Available : <http://www.cabinet.soc.go.th>. [2016, July, 22].
- Sensom, S. (2012). **The Instructional Leadership of School Administrators under Phetchabun primary educational service area office 1.** Independent study M.Ed., Naresuan University.

- Sepsamut, W. (2008). **The promotion of community relation and cooperation for educational development of Samutsakorn basic education school**. Thesis M.Ed., Silpakorn University.
- Srisa-ard, B. (2010). **Basic Research**. (8 th ed.). Bangkok : Suveriyasan Printing.
- Wongkumjun, S., et al. (2014). **The problem and Development Approach in Learn Thai Language Management of Hill tribe in Maeramad Child Development Center, Tak Province**. Saktong : *Journal of Humanities and Social Sciences*, 20(2.1), 119-128.
- Yaemon, S. (2015). **Administrative factors affecting the qualities of student reading and writing in schools under Phitsanulok primary educational service area office 1**. Independent study M.Ed., Naresuan University.